

Allergische contactdermatitis veroorzaakt door arganolie

S. Kerre

Arganolie is een plantaardige olie gewonnen uit de arganboom uit Marokko. Gebaseerd op medicinale en helende eigenschappen wordt het zowel nutritioneel gebruikt als voor cosmetische en dermatologische toepassingen. We presenteren een patiënte die een acute contactdermatitis ontwikkelde tijdens het gebruik van arganolie ter behandeling van psoriasis capitis.

ZIEKTEGESCHIEDENIS

Anamnese

Een 28-jarige dame kwam op het spreekuur in verband met een sterk jeukende, nattende dermatose van de scalp, de zone achter de oren en de nek. Deze dermatose is ongeveer een week aanwezig. Patiënte is sedert langere tijd bekend met scalp psoriasis waarvoor ze in het verleden met steroidbevattende topica behandeld werd. Sedert een paar weken is ze hiervoor een behandeling gestart met arganolie (cosmostar anti-aging koud geperste bio-argan oil, Océ-Bio, Wommelgem, België) die ze dagelijks aanbrengt om dan 's ochtends uit te wassen met hetzij L'Oréal Elseve extraordinaire oil of Elseve total repair shampoo. Verder gebruikte ze geen haarcosmetica. Patiënte is niet bekend met een allergische contactdermatitis, noch atopie.

Dermatologisch onderzoek

Toont een subacuut eczeem op de scalp, achter de oren en in de nek.

Epicutane allergietesten

Gezien het beeld van een allergische contactdermatitis werden er epicutane testen uitgevoerd met de Belgische standaardreeks, de Belgische cosmetische reeks en door patiënte gebruikte topica waaronder de arganolie en de door haar gebruikte shampoos. Er werd gebruikgemaakt van de IQ Ultra patch test chambers (Chemotechnique, Vellinge, Sweden) afgedekt met Fixomull stretch (BSN medical, Hamburg Germany) en van Micropor (3M Science, Maplewood, Minnesota USA) voor de open testen. Arganolie werd onverdund getest in een patch test chamber. Aflezing gebeurde na 48 en 96 uur volgens de criteria van de European Society of Contact Dermatitis. [1] Er waren positieve testen voor arganolie (3+ na 48 en 96 uur) (figuur 1), perubalsem (2+ na 48 en 96 uur) en paratertiair butylfenolformaldehydehars (1+ 48 uur, 2+ 96 uur). De test voor arganolie is relevant aangezien patiënte deze gebruikt heeft. De relevantie voor de positieve testen op perubalsem en butylfenolformaldehydehars is niet meteen duidelijk.

Figuur 1. Patchtesten na 48 uur met positieve test voor arganolie.

Er werden vervolgens nog testen uitgevoerd met andere plantaardige oliën waaronder olijfolie, arachideolie, zonnebloemolie, sesamolie (telkens onverdund). Ook ingrediënten van de arganolie waaronder vanilline (10% in pet.), tocoferol 100% en tocoferylacetaat (10% in pet.), resorcinol (1% in pet.) en hydroquinone (1% in pet.) werden getest om het oorzakelijke allergeen te achterhalen. Al deze testen waren negatief.

CONCLUSIE

Patiënte heeft een acute contactdermatitis ontwikkeld op arganolie. Het oorzakelijke allergeen kon niet teruggevonden worden.

BELEID EN VERLOOP

Patiënte werd een tijd behandeld met topische steroiden (diprosalic lotion). Sinds het vermijden van de arganolie heeft ze geen last meer.

BESPREKING

Arganolie wordt gewonnen uit de pitten van de vruchten van

Dermatoloog, Dermatologie Aarschot, Aarschot, België

de arganboom (*Argania spinosa*) die enkel voorkomt in het zuidwesten van Marokko. Uit de licht geroosterde pitten wordt de virgin eetbare olie gewonnen waaraan hart- en leverbeschermende eigenschappen worden toegeschreven. Het wordt ook gebruikt bij de behandeling van obesitas, diabetes en kankers. De virgin schoonheidsolie wordt geproduceerd door het persen van ongeroosterde pitten; de cosmetische arganolie, industrieel gewonnen door middel van solventextractie, wordt gebruikt als ingrediënt in shampoos en hydraterende crèmes. De cosmetische toepassingen berusten op de hydraterende, antiacne, antisebum en antiverouderingseffecten die geclaimd worden. Arganolie wordt ook gebruikt als alternatieve, biologische behandeling van onder andere psoriasis. [2]

Acylglycerols, waaronder 95% triacylglycerols (triglyceriden) vormen 99% van de arganolie. De overige 5% van de vetfractie bestaat uit monoacylglycerols, diacylglycerols en vrije vetzuren waarvan oleïnezuur en linoleenzuur de voornaamste zijn. Een onverzeepbare fractie van 1% bestaat uit carotenen, xantofyl, triterpeenalcoholen (waaronder squaleen), sterolen en fenolen waaronder verschillende tocoferolen, vanillinezuur, resorcinol en catecholen. [3]

Zowel type 1- als type 4-allergische reacties op arganolie zijn zeldzaam. In de literatuur wordt één casus beschreven met rhinoconjunctivitis klachten na inhalatie en epigastrische klachten na inname van arganolie. De priktest met arganolie was positief en resulteerde in een veralgemeende reactie. [4]

Ook allergische contactdermatitis blijkt een rariteit, waarvan tot op heden vier casus beschreven werden, en waarbij het oorzakelijke allergeen nog niet kon worden achterhaald. [5,6] Bij één patiënte was er sprake van een bijkomende reactie op olie met tocoferol, bij een andere patiënte was een patchtest met olijfolie negatief. [7,8]

Bij onze patiënte bleven reacties op andere plantaardige oliën (arachide, zonnebloem, olijf, sesam) negatief, evenals met tocoferol, vanilline, resorcinol, hydroquinone, squaleen. Een duidelijke verklaring voor de positieve test met paratertiair butylfenolformaldehyde is er niet.

Figuur 2. Geiten grazen in een arganboom in Marokko.
© Dreamstime.com.

LITERATUUR

1. Johansen JD, Aalto-Korte K, Agner T, Andersen KE. European Society of Contact Dermatitis guideline for diagnostic patch testing - recommendations on best practice. *Contact Dermatitis* 2015;73(4):195-221.
2. Guillaume D, Charrouf Z. Argan oil. *Monograph. Altern Med Rev* 2011;16(3):275-9.
3. Charrouf G. Argan oil: Occurrence, composition and impact on human health. *Eur J Lipid Sci Technol* 2008;110:632-6.
4. Astier C, Benchad Yel A, Moneret-Vautrin DA, Bihain BE, Kanny G. Anaphylaxis to argan oil. *Allergy* 2010;65(5):662-3.
5. Veraldi S, Mascagni P, Tosi D, Brena M. Allergic contact dermatitis caused by argan oil. *Dermatitis* 2016;27(6):391. PubMed PMID: 27775969.
6. Barrientos N, Moreno de Vega M, Dominguez J. Allergic contact dermatitis caused by argan oil in an infant. *Contact Dermatitis* 2014;71(5):316-7.
7. Foti C, Romita P, Ranieri LD, Bonamonte D. Allergic contact dermatitis caused by argan oil. *Contact Dermatitis* 2014;71(3):183-4.
8. Lauriola MM, Corazza M. Allergic contact dermatitis caused by argan oil, neem oil, and Mimosa tenuiflora. *Contact Dermatitis* 2016;75(6):388-90.

SAMENVATTING

Arganolie wordt gebruikt voor cosmetische en dermatologische doeleinden bijvoorbeeld bij de behandeling van acne en psoriasis. In deze casus wordt een acute contactdermatitis beschreven die optreedt tijdens het gebruik van arganolie ter behandeling van een psoriasis capitis. Patchtesten waren positief voor onverdunde arganolie, maar het oorzakelijke allergeen kon niet worden achterhaald. Bijkomende testen met andere oliën en een aantal potentiële allergenen bleven negatief.

TREFWOORDEN

arganolie – allergische contactdermatitis – psoriasis – plantaardig

SUMMARY

Argan oil is used for cosmetic and dermatological purposes such as acne and psoriasis. In this case report an acute allergic contact dermatitis is described following the use of this product for psoriasis capitis. Patch tests were positive to undiluted arganoil, but the exact allergen has still not identified. Additional tests with different vegetable oils and potential allergens remained negative

KEYWORDS

arganoil – allergic contact dermatitis – psoriasis – vegetable

CORRESPONDENTIEADRES

Stefan Kerre

E-mail: dermatologieaarschot@gmail.com